

— APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUE-ORI —

Abonamentul: 6 coroane (8 franci) — Redacția: str. Lemnelor 39. — Administrația: str. Lemnelor 44.

CĂTRĂ ONORAȚII CETITORI!

Patru ani de viață și de muncă a împlinit „Revista Ilustrată.”

Fondată fiind cu bunul gând, de a da o revistă ilustrată și corespunzătoare gustului publicului nostru, d-l Ioan Baciș preot în Șoimuș, pururea visător de propășirea neamului său, a împlut înaintea de aceasta cu patru ani o lipsă ce se simția în urma dispariției prea de vreme a mai multor reviste dela noi, ce s'au pîrîndat una după alta. În vremea ce s'a strecurat de atunci încoace fondatorul acestei reviste a avut ocazia să se convingă, că apariția și lucrarea acestei reviste a fost bine și cu drag primită în sinul publicului românesc și mai ales familiile românești au avut un bun prieten, care le-a procurat o lectură plăcută și instructivă. Considerând mai ales ieftinătatea acestei reviste, trebuie să recunoaștem, că ea e mijlocul cel mai potrivit de a se putea lăși până în păturile cele mai depărtate ale poporului nostru un magazin de cunoștințe folositoare și instructive din toate ramurile vieții; e mijlocul binevenit, de a oferi unui cerc larg de cetitori o lectură distractivă și plăcută. D-l Ioan Baciș, după-ce multele ocupațiuni nu i-au mai permis a se ocupa de revistă și zăcîndu-i la inimă, ca lucrarea începută de D-sa să își urmeze cursul și mai departe, s'a îngrijit ca „Revista Ilustrată” să-și asigure traiul, trecînd în alte mâni.

Subsemnatul recercat în mai multe rînduri, m'am supus unei dorințe, exprimate într'un cerc mai larg, și am luat asupra-mi sarcina de a redacta „Revista Ilustrată.” Gîndindu-mă mai ales la slabele mijloace, cari îi stau la noi la dispoziție unui redactor de revistă, gîndindu-mă la sprijinul în raport nesuficient care îl dă publicul nostru unei reviste literare: am stat multă vreme la îndoială și n'am vrut să-mi încarc această sarcină, despre care știam înaintea din propria experiență că e greu de purtat. Totuși am luat-o în credința, că după ce mi-a succes să-mi asigur concursul de colaborare al mai multor prieteni scriitori cu o reputație stabilită la noi, voi putea să dau

în mâinile publicului nostru o revistă bine redactată, cu un conținut mieduos și corespuuzător în toată priviuța gustului și ceriuțelor publicului.

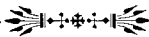
Credem, că vom fi în poziția să publicăm lucrări bune, originale de ale scriitorilor noștri. Genurile literare ușoare vor fi cultivate cu o deosebită ingrijire. Lucrări serioase, tratând chestiuni interesante de actualitate, încă vor încurea din când în când lectura ușoară, ce e căutată, cu atâta plăcere de o parte a publicului nostru cetitor. Tendința noastră va fi, ca să ținem cont de mișcările și curentele literare atât din literatura noastră, cât și din literaturile străine. Din când în când vom da și traduceri bune din literaturile străine, totul însă va fi ales cu o deosebită ingrijire.

Mai pe sus de toate gândul nostru va fi, ca lucrările publicate să fie scrise într'o bună limbă românească, ceriuță ce lipsește mai ales revistelor din provincie. Ceva inovațiuni am introdus și în ortografia revistei, pentru a ne apropia cu atât mai iute de ortografia unitară, care trebuie să o creăm cu vremea.

Ca și pân' acum așa și de aici încolo, ca să putem satisface ceriuțelor și îndatoririlor luate, ne e de lipsă sprijinul onoratului public cetitor, fără de care ori ce întreprindere se zădărnicește.

In speranța, că publicul cetitor ne va îmbrățișa cu căldură, iar „Revista Ilustrată“ va putea să înainteze și să se ridice — intrăm cu încredere în **noul an de viață și de muncă!**

Dr. VICTOR ONIȘOR.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LITERA „A“

— De Carmen Sylva —

Intr'o pădure mare de fag stă un copac,
P'a cărui trunchiu scobit-ă: litera mare „A“.
In mijlocul pădurei trăiește de un veac
Acest monument simplu, unic în forma sa.

A fost odinioară, un prinț și-o damicea
Cari se iubeau cu ardoare, întocmai ca doi zei
Și pasărea 'n pădure de a lor amor știea
Știea și frunza 'n codru, ce mult se iubeau ei.

Frumoasă era dînsa, cum e o zi de Maiu,
Și dînsul era tîner, cum e primul amor.
El a sculptat copacul, în codru, sus pe plaiu;
Tăind afînd, puternic, cum fu amorul lor.

Și el s'a dus la luptă, acolo a murit,
Dar altă suenire el nu ne-a mai lăsat,
De cât în codrul mare: „A“ în copac scobit
Unica moștenire de un amor curat.

O cunoșteam prea bine, eram copii mărunți
Cu fața ei sbârcită, ca coaja de stăjar,
Cu mâna-i tremurîndă, cu gura-i fără dinți,
De-a sa împrejurime, tractată rău, amar.

Plîngea în totdeauna, pe noi când ne vedea!
Pe „A“ crestat, puternic, ce noi pe trunchiu vedeam:
Nu îl puteam pricepe nici când ce ne spunea;
Când noi, mereu tot veseli, prin codru fugăream.

Dar când fui și eu mare, copacul îmi șopti,
Ce auzise dînsul, ce cu urechia a prins,
Când prin a sale ramuri, ca și-un orcan fugi,
Ca și o grea furtună: de-amorului un vis.

Copilă! Oh copilă! Griji de inima ta!
Să nu sculpteze nime, cutare nume-'n ea;
Căci pentr'un semn de-acesta din sânge tu vei da,
Cu-a inimei sfînt sânge acel semn vei uda!

Dulci sărutări răzută copacul nostru mi,
Eterne jurăminte destule-a auzit;
Părechile amoroase, tot merg și-or mai veni,
Dar el cu al seu A sta-va în veacuri neclintit!

I. N. P.

◇ CIRIPITURI ◇

Cu greu s'ar putea afla un cuvint mai caracteristic pentru activitatea poetică a scriitorilor noștri din Ungaria decât cel pus în fruntea acestor șire. Poesiile, ce zi de zi apar în foile noastre literare și în foiletoanele celor politice, nu sînt decît niște ciripituri nevinovate, cari te incântă pe un minut cu melodia lor, dar îndată ce le-ai pus din mîna nu lasă în sufletul nostru nici o urmă, în tocmăi cum dispare în vînt un ciripit de pasere.

Cine a urmărit cu atențiune producțiunea noastră poetică din anii din urmă, a putut să constate că nu suntem lipsiți de talente tinere.

An de an apare câte un nou lumen, care se face cunoscut prin un șir de poezioare bine ticluite. Ne așteptăm cu tot dreptul, ca să ne surprindă din ce în ce cu ceva mai bun. Așteptarea însă ni-e zădarnică.

Luceafărul s'a dovedit numai de un mețor, care a luminat o clipă și apoi dispare fără urmă. Locul lui îl iau alții și se continuă acelaș joc până la desperare.

Avem versificatori cu grămada și nici unul nu se ridică la nivelul unui poet adevărat.

Avem versuri-ciripituri destule și ni-e așa de dor după poesii adevărate.

Care să fie cauza acestor aparențe triste?

După părerea mea cauza e a se căuta în lipsa de studiu serios din partea scriitorilor noștri.

E drept, că latinii au zis odată, că „poeta non fit — sed nascitur.“ Poetul nu devine, ci se naște ca atare. Însă cel ce s'a născut poet cu adevărat și simte în sine chemarea, acela află instinctiv căile, pe cari își poate aduce la deplină dezvoltare talentul, cu care s'a născut.

Să nu aduc numai o pildă, pe genialul Eminescu, care chiar și în miseria cea mai mare, când ajunsese servitor, ședea în grajd și cetea pe Schiller. Setea lui de a se cultiva, de-a studia era tot așa de mare ca și geniul seu. A

cetit cu zel toate opurile scriitorilor mari, a cetit pe toți cugetătorii și filosofi mari și înzestrat cu acest fond de cultură universală a scris adevăratea poesii, nu ciripituri.

Lipsa de aceasta cultură universală, neo-orientare în privința ideilor mari humanitare, a curentelor filosofice și literare: iată cauza pentru care mulți, aproape toți scriitorii noștri tineri nu o duc mai departe, decât la câteva ver-

Un vinător din Bucium-șasa

suri de dragoste, bine scrise ca formă, dar cari în esență nu-s altceva, decât variarea până la înfinit a aceleași idei, a aceleași povești vechi de când e lumea: a dragostei fericite sau înșelate, cătră un „ea“. La tot cazul e mai ușor să versifici sentimentul acesta de dragoste, decât să-ți frământă creierii cu problemele mari sociale, etice, cu cari se ocupă un Tolstoi, Ibsen, Sudermann, Gerhard Hauptmann etc. etc.

La ce să ne înspirăm și noi din operele

lor la niște opere mai înalte ca concepțiune, când putem ajunge mai ușor în Parnas, cu ajutorul unui volumaș de ciripituri de dragoste?

La ce să scrutăm prin istoria sfântă a neamului și să cântăm eroii trecutului nostru? La aceasta trebuie muncă oșoasă, trebuie studiu. Abia e trecut tinerețea scriitor peste maturitate și deja se și ocupă cu ideea de a scoate în volum „poeziile“ lui de dragoste.

Volumul apare, lumea însă trece peste el la ordinea zilei, abia auzi ici-colo câte o slabă mențiune despre noul „astru“ al literaturii române.

„Astrul“ însă decepționat până la extrem își pierde curajul, pune lira în cuiu și se apucă de lucruri mai practice.

Iată cariera celor mai mulți tineri de talent de ai noștri. Iată și cauza pentru care avem așa puține poezii și așa de multe ciripituri de dragoste. Iată pentru ce putem zice cu tot dreptul despre producțiunea noastră poetică din Ungaria că:

„Indărăpt tot dă ca racul.“

Dr. Valer Moldovan.

Autorul — după moarte.

Toamna — în vremea posomorită a veștezirii și a amortirii — e grea viața.

Zilele neguroase, fără soare, nopțile brumoase și întunecate, vântul ce vijăie dureros, umbrele tomatice — aceste dese și negre umbre — toate acestea la un loc aduc gânduri negre în om și în lumea ființei lui se ivește ceva fior tainic în fața realității, în care nu-i nimic statornic și în care totul se clătina, totul se naște, vestezește și moare. Pentru ce?... Care e ținta?...

Cine vrea să se scape iute de această amarnică simțire, să-și caute de-adreptu în ochi. Numai așa își poate salva încrederea în sine. Dar Doamne grea e cărarea aceasta, plină de spini, cari îți rănesc inima până la sânge. Și pe cărarea aceasta stă totdeauna la pândă — demonul.

Acest demon încercă istorisirea mea.

*

Demonul se plictisise.

E însă cu mult mai cu minte, decât să ridă într'una. Știe, că sunt în viață lucruri, de care nici el nu-și poate bate joc. Astfel de pildă faptul majestos al existenței sale încă nici odată nu l-a atins cu ascuțitul umorului său. Spunând drept, drăguțul nostru de demon e mai obraznic, decât cu minte și dacă îl măsurăm mai de aproape, iese poate la iveală, că Domnia-sa, doară ca și noi, își întrebuintează vremea spre a face copilării. Dar să le lăsăm astea în pace, — nu suntem copii, ca să ne sdrobim jucăriile cele mai frumoase, pentru ca să vedem ce e în ele.

Demoul într'o seară de toamnă rătăcise în cimiter printre morminte. Se plictisise, fluera printre

dinți și căuta în jur să-și afle distracție. Îi venise în minte ceva cântec vechiu, viforul îl imita, iar pe cer se svîrcoliau nori grei, de toamnă și cu lacrimi reci udau locuințele strimte ale morților.

Demonul fluera și sta pe gânduri.

— Interesant poate să fie, cum se simțesc morții în vremea aceasta? Umezeala, foarte probabil, că străbate la ei și cu toate că din ziua morții sunt asigurați contra reumatismului... totuși neplăcut poate se fie!... Dar dacă aș scoate pe unul, să mă distrag cu dinsul? Pentru mine la tot cazul ar fi distracție... și socot că și pentru el. Cândva au înmormântat aici în apropiere un autor, care imi era cunoscut... în viață, îl cercetasem de mai multe ori. De ce să nu renouiesc prietenia? Oamenii de felul lui, fără deosebire, sunt cu multe pretensiuni. Oare în mormint își află mulțumirea? Dar oare unde îi e mormintul?

Și demonul, care multe știe, a căutat multă vreme, până ce a găsit mormintul autorului...

— He, auzi! strigă dinsul și împinge peatra grea, care acoperise pe prietenul său. Scoală-te!

— Pentru ce? se aude glasul înăbușit de sub pământ.

— Pentru că așa vreau!

— Nu mă scol.

— Pentru ce?

— Cine ești?

— Cunoscutul...

— Criticul?...

— Ha, ha, ha! Nu!

— Judecătorul de instrucție poate?

— Nu, nu!

— De bună seamă nu ești criticul?

— Eu sunt demonul!

— Ah... așteaptă că viu.

Piatra s'a dat la o parte, pământul s'a deschis și a eșit un schelet.

Era schelet de oase, ca scheletele, de pe care învață studenții în medicină anatomia oaselor.

— Cum te afli? întreabă demonul.

— Nici cum! răspunde scurt autorul.

Vorbia încet și cu o astfel de voce, întocmai cum s'ar freca două oase de olaltă.

— Scuză-mă pentru incomodare, zise demonul prietinește.

— Nu e nimic... dar spune-mi pentru ce m'ai deșteptat?

— Am vrut să te invit la o plimbare!

— Cu plăcere, deși e vremea cam urită... —

— Doară nu-ți e frică c'o să te recești? întreabă demonul.

— Nu, Doamne ferește — m'am recit destul în viață.

— Da, îmi aduc aminte.

Înaintau unul lângă altul pe o cărare îngustă, printre cruci și morminte. Vântul străbatia printre coastele și prin pieptul autorului, în care nu mai bătea inima...

— Mergem în oraș? — întreabă pe demonul.

— Ce te interesează acolo pe D-ta?

— Vieța! — răspunde autorul cu imparțialitate.

— Încă tot o mai prețuiești?

— Dar cât încă!

— Pentru ce oare?

— Dar cum să te fac să înțelegi... omul în totdeauna prețuiește un lucru după osteneala ce a pus, ca să-l câștige și dacă aduce o piatră fără valoare de pe un vîrf de munte, aceea încă devine comoară pentru dînsul.

— Sărace om! — adause demonul cu sarcasm.

— Dar și ferice! — răspunde autorul cu receală.

Demonul își scutura umerii fără a spune nici un cuvînt.

Eșiseră deja din cimiter, înaintea lor se întindea strada... cu două șiruri de case, întunecime printre ele, iar lămpioanele sărăcăcioase scoteau în evidență, cât de puțină e lumina pe pământ.

— Spune-mi, cum te simțești în mormint? întreabă demonul după o scurtă pauză!

— Acum dupăce m'am obicinuit, mai merge. Dar la început mă simțiam foarte rău. Mojiul acela, care a bătut cuiele în sîriul meu, știe D-zeu pentru ce, dar a bătut unul și în capul meu. Într'adevăr lucru fără importanță... dar a fost neplăcut. Apoi au venit verunii și — lua-i-ar dracul — m'au mâncat pe încetul...

— Natural, zise demonul, nici nu poți să li-o iai în nume de rău. Nu li-a fost însă după gust corpul îmbibat de iritație...

— Pe editori sigur îi consumă cu mai multă plăcere.

— De sine înțeles, editori sînt gustoși.

— Și toamna — e rece în mormint?

— Puțin e umed... dar se obicinuieste omul...

Mai ales dobitocii ăia, cari fug printre morminte și improașcă pajîstea, chinuiesc pe om... Nu știu, de cîtă vreme zac în pământ...

— De patru ani trecuți, nu peste mult se împlinește al cincilea, răspunde demonul.

— De așa lungă vreme? În timpul ăsta trei oameni m'au vizitat la mormint... m'au supărat grozav, lua-i-ar dracul. Unul simplamente a tras la îndoială

O nevestă din Bucium.

și faptul existenței mele în viață; a venit, a cetit inscripția de pe mormint și a rezonat plin de convingere: „om cu numele acesta nici n'a existat! Un singur șir n'am cetit scris de un om cu numele ăsta...” Și vreme de șesespzece ani am lucrat la cele mai cetite reviste și încă în viață am apărut și în ediție separată.

— După moarte te-au mai scos încă de două ori, raportă demonul.

— Ei vezi! — Am mai avut încă alți doi vizitatori. La unul i-a umblat gura, că am fireălit multe de toate despre bine și despre frumos, — după opinia celuiialalt, stilul meu a fost puțin cam greoiu. — Oh! de-aș fi putut să mă arunc după ei!

Demonul iar începu să se plictisească și bucuros ar fi retrimis pe autor în mormint, când îi veni în minte o drăcie.

— Ascultă, zise dînsul, n'ai avea plăcere să vezi, cum îți se află nevasta?

— Zeu, nu știu am oare plăcere la asta, răspunse autorul dînd din umeri. Pentru că, cum l'aș spune, nici odată nu-i plăcea, când... eram dus multă vreme de acasă.

Ajunseră înaintea unei case înalte și autorul putea, ca să privească mai multe odăi, în care era iluminată mare și se vedea că domnește bună dispoziție.

— Frumos aranjament, zise autorul. Foarte frumos. Dacă așa aș fi avut eu, n'aș fi murit nici până astăzi.

— Și mie îmi place, răspunse demonul rîzînd. Și nici nu-i scump — doară trei mii de ruble.

— Hm, nu-i scump? Imi aduc bine aminte, că pentru lucrarea mea cea mai mare am cîpîtat 815 ruble, și — am muncit un an la ea... Dar cine locuiește aici?

— Nevasta dumitale, răspunse demonul.

— Așa! și femeea... aia... e nevasta mea.

— Da. Vezi, acolo vine bărbatul ei!

— S'a făcut mai frumoasă, se îmbracă bine... bărbatul ei e om robust, dar cu nutră tare ordinară... totuși se vede a fi băiat bun... dar de aștia le plac femeilor... iubește-l oare nevastă-mea, nu știi?

— Oh, da, foarte mult...

— Și ce e domnul ăsta?

— Commis într'o prăvălie de articole de modă...

— Commis într'o prăvălie de articole de modă, repetă autorul cu indignare. După aceea lungă vreme nu mai zise nici un cuvînt. Demonul îl privi și ridica pe sub mustețe.

— Ei cum îți plac toate acestea? îl întrebă într'un târziu.

— Așa socot, că un ajutor de prăvălie nu poate fi ceva educător admirabil... am avut și eu copii, știu, că trăiește încă... un băiat și o fetiță... pe atunci așa speram, că din băiat am să scot om cum se cade...

— Oameni cum se cade sînt de ajuns, — de oameni perfecți ar fi lipsă, zise demonul cu receală și începu a fluera un marș.

— Băiatul meu... exclamă craniul autorului.

— Vezi, cum o îmbrățișează? Trăiește foarte bine, strigă demonul.

— Da... oare e bogat commiul?

— A fost mai sărac de cât mine, dar nevasta dumitale e bogată...

— Nevastă-mea? Dar de unde are bani?

— Din vinzarea operelor dumnitale!

Așa?... Pe seama unui negustor de articole de modă am muncit eu în viață? se revoaltă autorul și începu să-și scuture craniul gol.

— Cam așa stă lucrul.

Autorul privi spre pămînt și zise demonului.

— Te rog condu-mă în mormînt...

... Era întunerec și ploua. Norii se svîrcoleau pe cer, iar autorul ținea drumul către mormînt, zurăindu-și oasele... în urma lui se ținea demonul și fluiera o arie veselă...

*

Doară nu ești nemulțumit cu cele istorisite, iubite cetitor. Numai de aceea l'am istorisit acestea lucruri, ca încă în viață să știi una alta despre demoni, ce sînt în stare...

EPIGRAME

Unor „martiri.”

„Fugim, să mai putem lupta!”

fugînd grăbiți a ne vesti,

Fugiți, fugiți, ei vezi așa:

Fugiți să mai puteți — fugi.

Din cealaltă lume.

„Nu-i în rain căsătorie”

Biblia ades ne-o spune,

Nu că n'ar fi doar nevaste,

Ci ni's popi ca să cunune.

Unui scriitor.

Te lauzi că ai mult spirit!

Ți-o cred, sau te-'ndoiești?

Ei, cum să n'ai tu spirit,

Cînd din el nu-mpărtești!

Cause mici, — efecte mari

— humorescă. —

— Ioane — — — ascultă Ioane — — — —
d'apoi n'auzi?... striga la fereastră unei case parterre,
un domn de etate mijlocie.

— Ioane! — se vede că și acum tot doarme.

În casă nu se auzea nimic. Totul era în liniște,
în fine se deschise ușa și o damă tineră în toaletă de
călătorie se ivi pe prag.

— Ah! Unchiul Mureșan?... Ei bine unchiule,
așa de timpuriu, deja?... Ion s'a dus la Salva, știi
că acolo edifică o fabrică de cutii; doar ai ceva afa-
ceri cu el?

— Am, dar voiam să-i cer bicicleta. de cumva
nu are lipsă de ea, trebuie negreșit să merg la Rebrî-
șoara, a mea e la reparare și încă nu e gata.

— Ion sigur nu o să aibă lipsă de ea, căci azi
au mult de lucru la fabrică. — Vrei să ți-o iai sin-
gur? Știi bine unde stă, unchiule, — cheia dela șopru
este în antișambră în cuiul seu. — Scuză, că nu merg
eu să ți-o dau, dar mă grăbesc — vreau să plec la
Beclean, căci mama e cam bolnavă. Trăsura e gata
și nu mai pot sta. Scuză unchiule dragă. — — Ră-
mâi cu bine! — Ion mă așteaptă la podul Salvei,
acolo o să-i spun, că ai luat bicicleta. — Adio! —
Să sui în trăsura și de-acolo i mai adause. — Cheia
poate rămâne în ușa, în Năsăud până acum încă nu
avem hoți de biciclete.

Mureșan își luă cheia, scoase bicicleta din șopru
și plecă la Rebrîșoara fără ca careva dintre servitorii
să-l fi observat. Tineră nevastă se întâlni la podul
Salvei cu soțul său, își luă adio pentru câteva zile și
porni — uitase însă a-i spune lui Ion că a impru-
mutat bicicleta unchiului Mureșan.

După amiazi Ion se rentoarse acasă și abia co-
bori din trăsura, observă că cheia e în ușa șopruului,
unde își ținea bicicleta și utensiliile de vînat, des-
chide repede ușa și află că bicicleta lui nu-i la locul
său. Făcu numai decât șgomot, cercetă în dreapta și
în stînga, înzădar, nici unul dintre servitorii nu știa
nimic și bicicleta nu era nicăieri. — Servitoarea sus-
ținea, că a văzut ceva vagabund pe la poartă, ba a
chiar vorbit cu Doamna; poate că chiar acela să fi
pus mîna pe bicicletă.

Să'nțelege! Cine altul? Cheia era atirnată în
antișambră, de giaba a zis el de nenumărate ori ne-
vestei sale să mute cheile în sufragerie — nu vrea —
zicea că pentru ce să ne conturbe servitorii pentru fie-
care cheie — — ei bine, iacă rezultatul? — — Bici-
cleta a dispărut — — a furat-o.

Ion era și de altcum nărăjit; mîncarea din hotel
a fost slabă, la fabrică era nerindueală — apoi acum
se despărți pentru primadată de iubita sa soțioară,
după un traiu dulce de abia doi ani!

În furia sa nemărginită grăbi numai decît la po-
liție, denunță casul și promise 25 coroane aceuia care
i-va afla bicicleta.

Seara a fost în birt, unde își petrecu după cină
până noaptea târziu, când sosind acasă era mult mai
ostenit decît să se intereseze de șopru sau bicicletă.
Să culcă numai decît și adormi mort.

Unchiul Mureșan încă se rentoarse numai târziu
din Rebrîșoara și fiindcă calea îl ducea chiar pre di-
naintea casei nepotului, se dete jos, puse bicicleta la
locul său, încuia șopru și așeză cheia iarăși în cuiu.

Întâmplarea aduse cu sine că nici acum nu-l ob-
servă suflet de om.

— Interesantă situație! Doamna-i dusă, domnul la
cină, servitorii lenevesc pe undeva, aici ai putea să furi
casa întreagă. Apoi să te mai încrezi în servitorime!

Inginerul se trezi a doua zi des de dimineață.
Servitoarea bătea la ușa — măsariul era aici, spunea
că au lipsă de scînduri și că magazinerul din Cepan
nu vrea să le trimită până nu va vorbi cu domnul
inginer.

Ion se sculă injurând, era încă somnuros, cu ca-
pul greu, într'o stare cam e omul după un chef cam
bunișor, fiind și nu prea obicinuit, cu chefurile. Să
hotări să plece numai decît la Cepan — uitase însă
că bicicleta i-se furase ieri și îmbrăcându-se merge la
șopru, scoate bicicleta și pornește cu paș grăbit, în aerul
recoros de dimineață. Când eșise deja din Entradam,
numai atunci începu a-și aduce aminte de casul misterios
de ieri, nu putea însă să-și esplice întâmplarea,
credea formal, că a visat.

În urmă să dete jos, se uită de toate părțile la
bicicletă. Era a lui! A luat-o din șopru. Șopru incu-
iat — cheia la locul ei, — ieri însă bicicleta nu era
acolo și cheia era în ușa șopruului, — ba își aduce
aminte, că a denunțat casul la poliție și a promis
chiar o remunerație de 25 coroane celui ce ar afla pe
hoț — lucru nostim, de neînțeles.

Ori servitorul a imprumutat bicicleta vr'unui pri-
eten al seu și ieri nu a cutezat să spună? — Era un
băiat al dracului, așa ceva puteai ușor presupune des-
pre el. Așa o fi fost sigur — îndată ce se întoarce o
să-l ia la răspundere — își va retrage denunțarea dela
poliție — altcum nu avea grabă; bicicleta era iarăși

în mâna sa, prin urmare nu putea să fie în mâna hoțului. —

Magazinerul nu era acasă, ci în pădure la tăiat de scânduri. Ion merse în pădure și acolo își isprăvi afacerile apoi porni către casă.

Era pe la amiază.

Soarele ardea; o căldură nespūsă îi scotea sudorile șiroiu, șiroiu făcându-i o durere de cap nesuferibilă, aceasta îl aduse la hotărîrea a nu merge pe drumul țerii, ci pe cărarea dintre dealuri, care ducea prin pădure și conduce peste Lușca la Năsăud. Cel puțin partea cea mai mare a drumului o să o facă în umbră.

Intr'o mână cu șapea, cu cealaltă pe cărmă, vinea încet în jos făcându-și vînt, când aude un glas:

— Stai! — dă-te jos!

Sigur nu-e permis să mergi pe aici cu bicicleta, se gîndea Ion — o să-i cer scuzele și cu afabilitate să-i spui, că nu știam.

Nu știi d-ta, că p'aici nu-i permis să mergi cu bicicleta — i zise gendarmul din Entradam, căci el era, privindu-l din cap până'n tălpi.

— Nu, aceasta nu o știam.

— Așa? Dar de cine am onoarea?

— Ion Potora, inginer din Năsăud.

— Auzi aco'o — — — Ingerul Potora. Poți să te legitimezi? —

Ion voi se-și scoată portofoliul, dar era în surtucul celalalt. Ei, frate iacă lucrul dracului. Ce-o fi acum? —

— Mi-am uitat acasă hărțile.

— Hohoho! rise cu hohot gendarmul. Știm noi apucături de-aceste. Iscodește ceva nou domnule! — De unde vii?

— Dela magazinerul Fricke din Cepan.

— Auzi, auzi și pe cărarea aceasta, pe unde nu prea umblă oameni. Uite, uite. I'an arată numai bicicleta. Să o vedem mai de aproape. Fabricat „Brennbor“ nr. 6666; emailată negru, sub cărmă ceva sdrobit emailul, translație 87, lanternă de acetylen, pe tașcă literele inițiale B. P! Ah! Bravissimo! Ei, vei avea bună-tatea a mă însoți! Da? Domnule inginer dar pe jos, nu pe bicicletă.

— Ce vrea să însemneze asta, domnule meu? întrebă Ion uimit și necăjit.

— Nici mai mult, nici mai puțin, decât că: ești arestat.

— Cum? Pentru că am venit pe o cale unde e oprit biclclatul vrei să mă arestezi?? Nu ai dreptul Domnule; a'mi dicta o pedeapsă poți, dar să mă arestezi nu ți-e permis.

— Ei da, înțeleg! Dar de-ocamdată te voi însoți și eu, ca să poți pune la loc sigur bicicleta furată.

— Ce vorbești? — Bicicleta furată? — Domnule! Doar asta e bicicleta mea proprie.

— Da, da! La toată întîmplarea e bicicleta inginerului Potora; cu deosebirea că d-ta nu ești inginerul, ei dar de ajuns ai vorbit domnule. Înainte la poliție!

— Domnule meu! Bagă de seamă nu grăbi afacerea, căci are să te coste mult.

— Înainte marș! Bicicleta e a inginerului Potora, a făcut arătare la poliție, chiar acum am primit și noi signalementul și-apoi că însuși inginerul va șede pe bicicleta denunțată de el ca furată, o așa absurditate nici d-ta nu vei putea crede, ori doară crezi că ai de lucru cu un lunatic, sau prost! Te înșeli D-le!

— Domnule! ți garantez pe cuvîntul meu de onoare, că eu sînt inginerul Potora și că bicicleta e proprietatea mea. —

— Și se te eliber la moment, nu? Ho, ho d-le nu merge aceea așa ușor.

Singura mîngăere era pentru Ion, că primarul din Entradam o să-l cunoască deși el șede în Năsăud de abia două luni de zile ca conducător la fabrica de cutii ce se edifica în Salva. Drept că, nu prea avea cînoșcuți fiind încă în jur om nou, și cu deosebire în Entradam nu știea cine o să-l poată cunoaște; după-ce propunerea ce făcuse el gendarmului, să-l conducă în Cepan, fu refuzată în modul cel mai hotărît, căci Cepanul nu aparținea revirului său și el nu voia să scape din mână honorarul de 25 cor. promis și pentru el acum deja sigur.

La urmă Ion începu să-l roage, îi oferi la moment suma promisă, ba chiar de două ori atîta, toate înzădar.

Astfel și urmară calea. Gendarmul cu mîna pe revolver, Ion cu o mîna pre bicicletă, în cealaltă cu chipiul, pe care în iritarea sa și uitase să-l pună pe cap.

Copiii din Entradam îl însoțiră cu grămada; femeile dșchideau ferestile și priveau uimite la prinsoner, că-răușii și făceau observările lor nu prea afabile, laudând pe gendarm, că a pus mîna pe „o pasere bună.“

Ion, abia era în stare să-și modereze furia. I venea să se repezească cu pumnul la gendarmul, care îl făcea de ris fără nici un drept.

Primarul din Entradam era dus la cîmp, prinsonerul până una alta fu închis în staulul oilor, ușa încuiată bine și un păzitor de noapte fu pus ca sentinelă la ușă, armat cu o furcă de fer.

Ion se găsi deci în un staul întunecos, plin de murdărie și miasme amețitoare, unde nu avea nici măcar pe ce să șadă. Auzea vorbele curioșilor și-i vedea urcându-se pe pereții staulului, ca să se uite la „hoț.“ Ca necasul să-i fie și mai mare auzea cum păzitorii din cînd în cînd ducea un vas la gură și-l golia, cîtă vreme el aproape muria de sete.

— Pretind să se cheme numai decât magazinerul din Cepan, ca să mă recunoască, enunță în modul cel mai categoric Ion, înainte de a fi închis. El se află